

สรุปอภิปรายผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง " ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา ๑ " นี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการทราบปัญหา ความต้องการและอุปสรรคต่าง ๆ ของโครงการฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยงประสบว่ามีปัญหาอะไร จุดมุ่งหมายรองลงมาคือต้องการทราบว่าบุคคลทั้ง ๓ พวกคือ อาจารย์นิเทศ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนอย่างไรบ้าง ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงการจัดดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถามไปยังนักศึกษาฝึกสอน และอาจารย์นิเทศสายสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู ในภาคการศึกษาหนึ่งจำนวน ๖ วิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้ออกแบบสอบถามครูอาจารย์พี่เลี้ยง ที่อยู่ตามโรงเรียนฝึกสอนที่รับนักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัย ๖ แห่งนี้ได้จำนวนโรงเรียน ๑๗ แห่ง

ในแบบสอบถามของอาจารย์นิเทศ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยงได้ถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยาลัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนในด้านการสอน การวัดผล การจัดชั้นเรียนและการปกครองชั้นเรียน ทัศนบุคลิกภาพ ทัศนความเจริญองงามทางอาชีพและค่านิยมสัมพันธ และความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด ๒๕๐ ชุด เป็นแบบสอบถามนักศึกษาฝึกสอน ๑๔๐ ชุด ได้รับคืนมา ๑๕๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ เป็นแบบสอบถามอาจารย์นิเทศ ๒๐ ชุด ได้รับคืนมา ๒๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และเป็นแบบสอบถามครูอาจารย์พี่เลี้ยง ๕๐ ชุด ได้รับคืนมา ๔๗ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๔ ข้อมูลเหล่านี้ได้นำมาวิเคราะห์ ดังนี้

- ก. ทัศนคติ
- ข. คิดค่าตอบแทนเป็นร้อยละ

ค. นำค่าเฉลี่ยของค่าตอบมาเทียบอันดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐ - ๑.๕๕	ถือว่า	ไม่ดีเลย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๕๖ - ๒.๕๕	ถือว่า	ไม่สู้ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๕๖ - ๓.๕๕	ถือว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๕๖ - ๔.๕๕	ถือว่า	ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๕๖ - ๕.๐๐	ถือว่า	ดีมาก

เมื่อได้รวบรวมผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ได้ค้นพบสิ่งสำคัญดังนี้

๑. ค่านาจารย์นั้เทศกั

ภาค ๑ รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์นั้เทศกัที่คอบสอบถาม

อาจารย์นั้เทศกัที่คอบแบบสอบถามครั้้งนั้ มีจำนวน ๒๐ คน เป็นชาย ๑๒ คน หญิง ๘ คน มีอายุเฉลี่ย ๓๔.๑ ปี แต่งงานแล้ว ๑๕ คน ที่แต่งงานแล้วมีบุตรโดยเฉลี่ยคนละ ๒ คน ที่ยังเป็นโสดมี ๕ คน วุฒิของอาจารย์นั้เทศกัประเภทสามัญ มีระดับปริญญา ๔ คน ระดับประกาศนั้ียบัศรมัศัษณั้ปีที ๔ ๑๖ คน วุฒิประเภทวิชาครุมีระดับปริญญาทั้้ง ๒๐ คน ชั่วโมงที่สอนเฉลี่ย ๖.๐๕ ชั่วโมงค่อสัปดาห์ มีประสบการณ์ในการสอนเฉลี่ย ๑๐.๖ ปี วิชาที่อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้ทำการสอนระหว่่างการนั้เทศ คือ สังคมศัศัษา และหลักการศัศัษา ส่วนวิชาที่อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้ทำการนั้เทศนั้ศัศัษณั้ฝึกสอน คือ สังคมศัศัษาและภาษาไทย อาจารย์นั้เทศกัหนึ่งคนนั้เทศนั้ศัศัษณั้ฝึกสอนเฉลี่ย ๑๗.๑๕ คนค่อเทอม อาจารย์นั้เทศกัทุกคนมีงานพิเศษค่อ้งทำนออกเหนือจากการสอน งานที่อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้ทำ คือความรับฉัศชอบในค่านการปกครอง และส่วนใหญั้มีภาระค่อ้งสอนพิเศษภาคค่ำ เฉลี่ยสอน ๗.๖๕ ชั่วโมงค่อสัปดาห์พาทนะที่ใ้ใช้ในการนั้เทศการสอนส่วนใหญั้คือรถประจำทาง ค่าพาทนะที่ใ้ใช้ในการนั้เทศการสอนส่วนใหญั้เบิ่กไม่ไ้ อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้นั้เทศนั้ศัศัษณั้ฝึกสอน ๑ ครั้้งค่อสัปดาห์ นอกเหนือจากการถูกการสอนของนั้ศัศัษณั้ฝึกสอนแล้ว อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้คอบุคฉัศภาพ และการแต่งกาย ในระหว่่างการนั้เทศการนั้ศัศัษณั้ฝึกสอน อาจารย์นั้เทศกัส่วนใหญั้ไ้มีการประชุมสัสมัมนากับนั้ศัศัษณั้ฝึกสอนเป็นครั้้งคราวประมาณ ๒ - ๓ ครั้้ง ๆ ละ ๒ ชั่วโมง ในการประชุมพบปะกับนั้ศัศัษณั้ฝึกสอนวิทยาลัยครุส่วนใหญั้ประชุมเป็น

กลุ่ม อาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่ไม่ต้องไปนิเทศการฝึกสอนในชนบท สำหรับอาจารย์ในเทศกที่ต่องไปนิเทศการฝึกสอนในชนบทโดยมากมีปัญหาคือไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกสอนปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนนำมาอภิปรายหรือขอคำปรึกษาในการประชุมส่วนใหญ่เป็นปัญหาการสอน และปัญหาของอาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่ คือหนักเหนื่อยมาก เพราะมีนักศึกษาในความดูแลหลายคน อาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่ทำการวัดพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลการฝึกสอนของนักศึกษาจากหลายคานประกอบกัน (ทั้งพัฒนาการและการสอบสอน)

ภาค ๒ ความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศกเกี่ยวกับวิทยาลัย

วิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตร เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาฝึกสอนนั้น อาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ส่วนอาจารย์ในเทศกที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอโดยมากเห็นว่าควรที่จะเขียนเพิ่มเติมในคานเนื้อหาที่จะไปสอนในโรงเรียนฝึกสอน ฝึกการพูดในที่ชุมนุมชน และเรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษาให้มากขึ้น

ในการเตรียมนักศึกษาฝึกสอนให้รู้จักและคุ้นกับการใช้วัสดุการสอน (หนังสือและอุปกรณ์การสอน) ก่อนออกฝึกสอนอาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ส่วนอาจารย์ในเทศกที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ โดยมากเห็นว่าควรจะให้ศึกษาเพิ่มเติมในคานการประดิษฐ์ และการรู้จักเลือกใช้วัสดุการสอนได้อย่างเหมาะสม

คานบริการของห้องสมุดของวิทยาลัย อาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ส่วนอาจารย์ในเทศกที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ โดยมากเห็นว่าห้องสมุดควรที่จะเพิ่มหนังสือให้มากขึ้น และควรปรับปรุงคานการบริการให้ความสะดวกแก่นักศึกษามากขึ้น

คานบริการความสะดวกทางโสตทัศนูปกรณ์ของวิทยาลัย อาจารย์ในเทศกส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว สำหรับอาจารย์ในเทศกที่เห็นว่าไม่เพียงพอนั้น ส่วนมากเห็นว่าวิทยาลัยควรจัดให้มีห้องโสตทัศนูปกรณ์เฉพาะสำหรับให้นักศึกษายืมใช้ได้ และควรมีเจ้าหน้าที่ชำนาญคานนี้ เป็นพิเศษประจำอยู่ เพื่อให้คำแนะนำการใช้อุปกรณ์บางอย่าง

การจัดบริการคานต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่การฝึกสอนของวิทยาลัย

อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว สำหรับอาจารย์นี้เทศที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ นั้นส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจัดอาจารย์นี้เทศไปดูแลการสอนของนักศึกษาเพิ่มขึ้น และควรจัดให้มี ศูนย์หลักสูตร ในวิทยาลัย

วิทยาลัยครูทั้ง ๖ แห่ง ได้จัดให้มีการประชุมพิเศษการฝึกสอน เรื่องที่ทำการปฐมนิเทศส่วนใหญ่ ได้แก่นโยบายเกี่ยวกับการฝึกสอน และวิธีสอน การจัดโรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัย ส่วนใหญ่จัดตามความสะดวกของนักศึกษาฝึกสอน การเลือกโรงเรียนฝึกสอนวิทยาลัยทั้ง ๖ แห่ง ถือเกณฑ์เลือกโรงเรียนที่ยินดีรับนักศึกษาให้ไปฝึกสอน และโรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้กับวิทยาลัย การจัดอาจารย์ไปนิเทศการฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดตามความสะดวกของอาจารย์นี้เทศแต่ละคน ก่อนออกฝึกสอนวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เคยจัดสารนิเทศการสอนแต่ละวิชาที่นักศึกษาจะไปสอน การจัดอาจารย์ไปนิเทศการฝึกสอน อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว เพื่อให้การฝึกสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่เห็นว่า ควรรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนไม่เกิน ๑๐ คนต่อภาค และควรไปนิเทศการสอนของนักศึกษาคนหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑๐ ครั้งต่อภาค ระยะเวลาที่วิทยาลัยส่งนักศึกษาออกฝึกสอน อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และควรจัดส่งนักศึกษาก่อนออกฝึกสอนทั้ง ๓ เทอม วิทยาลัยครูทั้ง ๖ แห่งมอบให้อาจารย์นี้เทศและครูอาจารย์พี่เลี้ยงรับผิดชอบ ในการสอบสวนสายวิชาสังคมศึกษา อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่ให้สอบเพียงหนึ่งครั้ง กรรมการส่วนใหญ่ประกอบด้วยอาจารย์นี้เทศ และครูอาจารย์พี่เลี้ยง วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ได้จัดสัมมนาการฝึกสอน เพื่อประเมินผลของโครงการฝึกหัดครูภายหลังการฝึกสอนส่วนใหญ่เป็นปัญหาการสอน และปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์นี้เทศส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่สัมมนาเหล่านี้แก้ไขได้ สำหรับอาจารย์นี้เทศที่เห็นว่าแก้ไขไม่ได้ ส่วนใหญ่เห็นว่าเห็นว่าเป็นปัญหา เรื่องจำนวนอาจารย์นี้เทศไม่พอที่จะไปนิเทศการสอนได้อย่างเต็มที่ และกรณีที่ครูอาจารย์พี่เลี้ยงบางคนไม่ยอมร่วมมือช่วย

๕.๕ งานครูอาจารย์พลึง

ภาค ๑ รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับครูอาจารย์พลึงผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูอาจารย์พลึงที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด ๔๗ คน เป็นชาย ๑๗ คน หญิง ๓๐ คน มีอายุเฉลี่ย ๓๖ ปี แต่งงานแล้วมี ๓๓ คน เป็นหม้าย ๑ คน มีบุตรโดยเฉลี่ยคนละ ๒ คน ที่ยังเป็นโสดอยู่มี ๑๓ คน วุฒิของครูอาจารย์พลึง ประเภทสามัญระดับปริญญา มี ๔ คน ระดับอนุปริญญา ๒ คน และระดับประกาศนียบัตรชั้นมัธยมศึกษา มี ๔๑ คน ประเภทวิชาครู ระดับปริญญา มี ๓๔ คน ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ๑๐ คน และระดับประกาศนียบัตร ๓ คน ครูอาจารย์พลึงทั้ง ๔๗ คนสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่สอนหมดทุกวิชาในหมวด ครูอาจารย์พลึงแต่ละคนโดยเฉลี่ยสอน ๑๘.๓๘ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีประสบการณ์ทางการสอนเฉลี่ย ๑๕.๗๒ ปี วิชาที่นักศึกษาฝึกสอนแทนครูอาจารย์พลึงส่วนใหญ่สอนหมดทุกวิชา ในหมวดสังคมศึกษา จำนวนนักศึกษาที่มาฝึกสอนแทนเฉลี่ย ๒.๒๓ คนต่อครูอาจารย์พลึง ๑ คน เป็นนักศึกษชาย ๑.๕๓ คน นักศึกษาหญิง ๑.๘ คน

ภาค ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยาลัยของครูอาจารย์พลึง

ครูอาจารย์พลึงส่วนใหญ่ชอบนักศึกษาฝึกสอนทั้ง ๒ เพศ และชอบให้นักศึกษามาทำการสอนที่โรงเรียน เหตุผลข้อใหญ่คือนักศึกษาฝึกสอนช่วยแบ่งเบาภาระการสอนของพวกเขาลงไป ในด้านวิธีการสอนแผนใหม่ที่นักศึกษาฝึกสอนนำมาใช้นั้น ครูพลึงส่วนใหญ่เห็นว่าไ้ผลพอประมาณ ระยะเวลาที่วิทยาลัยส่งนักศึกษาไปฝึกสอน ครูอาจารย์พลึงส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และมีความเห็นว่าวิทยาลัยควรจัดส่งนักศึกษาไปฝึกสอนในเทอมกลาง จากผลการสอนการทำงาน และความประพฤติของนักศึกษาฝึกสอน ครูอาจารย์พลึงส่วนใหญ่ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนมาทำงานร่วมอาชีพที่เกี่ยวกับโรงเรียน ในด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน ครูอาจารย์พลึงส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าคนได้ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาอย่างค้แล้ว ส่วนครูอาจารย์พลึงที่ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่อ้างเหตุผลว่า นักศึกษาไม่มาขอความช่วยเหลือเอง และอาจารย์

นิเทศก์จากวิทยาลัยไปนิเทศก์การสอนเอง ทำให้ไม่กล้าให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอน การที่จะให้การทำงานของครูอาจารย์พี่เลี้ยงในโครงการฝึกหัดครูได้ผลสมบูรณ์ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นว่า วิทยาลัยควรรีบบริการและช่วยเหลือให้มีการประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์จากวิทยาลัยมากขึ้น และให้ครูอาจารย์พี่เลี้ยงมีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกสอนร่วมกับอาจารย์นิเทศก์

วิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษา สำหรับการฝึกสอนนั้น ครูอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ส่วนที่เห็นว่าไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะฝึกเรื่องการวางแผนและความรับผิดชอบในการทำงานของนักศึกษาให้มากขึ้น และควรฝึกงานครูประจำชั้นบางอย่างก่อนที่จะออกฝึกสอน เช่น การทำสมุดเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น และสมุดรายงาน เป็นต้น

ในด้านการเตรียมนักศึกษาฝึกสอนให้รู้จักและคุ้นกับการใช้วัสดุการสอน (หนังสือและอุปกรณ์การสอน) ของวิทยาลัย ครูอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอ การรู้จักประดิษฐ์อุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง และการเลือกใช้วัสดุการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและนักเรียนที่สอน

ค่านักศึกษาฝึกสอน

ภาค ๑ รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนนักศึกษาฝึกสอนที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น ๑๕๐ คน เป็นชาย ๓๒ คน และหญิง ๑๑๘ คน อายุเฉลี่ย ๑๙.๓๓ ปี ทำการสอน ๕.๕๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอนวิชาเอก (สังคมศึกษา) เฉลี่ย ๕.๕๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และวิชาโทเฉลี่ย ๓.๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากด้านการสอนแล้ว นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ยังช่วยงานท่านอื่น ๆ อีก งานที่ต้องทำกลุ่มใหญ่ที่สุดได้แก่ (๑) ช่วยพัฒนาบ้านพัก ปรับปรุงห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน ตกแต่งสถานที่ (๒) ทำหน้าที่ครูประจำชั้น ทำสมุดประจำชั้น สมุดรายงาน บัญชีเรียกชื่อ คุณักเรียนทำเวร

๒. ภาค ๒ ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับวิทยาลัย

ในระหว่างการฝึกสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ได้มีการประชุมกับอาจารย์นิเทศก์เป็นครั้งคราว ประมาณภาคละ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๑ - ๒ ชั่วโมง ในการประชุมกับอาจารย์นิเทศก์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ประชุมเป็นกลุ่ม ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนนำมาอภิปรายขอคำปรึกษาในการประชุมพบปะกับอาจารย์นิเทศก์ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาการสอน และปัญหาการปกครอง อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ไปดู **การสอนโดยเฉลี่ย ๑ ครั้งต่อสัปดาห์ นอกเหนือจากการดูการสอนแล้ว** อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ตรวจสอบบันทึกการสอน และดูบุคลิกภาพและการแต่งกายของนักศึกษาฝึกสอน ในการวัดพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน ส่วนใหญ่วัดหลายด้านประกอบกัน (ทั้งพัฒนาการและการสอบสอน)

วิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตร เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาสำหรับการฝึกสอนนั้น นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว สำหรับนักศึกษาที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้นักศึกษาเรียนวิชาการศึกษาระดับหลักสูตรก่อนออกฝึกสอน และควรให้เรียนจิตวิทยาการศึกษาให้มากขึ้น

ค่านิยมเตรียมนักศึกษา ใหญ่จึกและคุ้นกับการใช้วัสดุการสอนของวิทยาลัยนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว แต่ที่นักศึกษาเห็นว่าไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ได้แก่**การฝึกประดิษฐ์** อุปกรณ์การสอน การเลือกใช้วัสดุการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและนักเรียน และการแนะนำให้นักศึกษาใคร่จึกประมวลการสอนชั้นต่าง ๆ

ค่านิยมบริการของห้องสมุดของวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าได้ให้ความสะดวกเพียงพอแล้ว สำหรับนักศึกษาฝึกสอนที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดหาหนังสือเพิ่มเติมให้มากขึ้น และควรปรับปรุงวิธีการบริการความสะดวกในการยืมหนังสือให้ดีขึ้น

ค่านิยมบริการความสะดวกด้านโสตทัศนูปกรณ์ของวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว สำหรับนักศึกษาฝึกสอนที่เห็นว่ายังไม่เพียงพอส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดอุปกรณ์การสอนและวิชา สำหรับให้นักศึกษายืมมากขึ้น **แต่ละวิทยาลัยควรมีห้องโสตทัศนูปกรณ์สำหรับให้นักศึกษายืมใช้**

การจัดบริการด้านต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่การฝึกสอนของวิทยาลัยนั้น นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว ที่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่ายังไม่เพียงพอ ได้แก่การจัดนักศึกษาไปตามโรงเรียนฝึกสอน ควรคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางของนักศึกษา และการจัดหาอาจารย์นิเทศก์ผู้สอนของนักศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ก่อนที่นักศึกษาจะออกฝึกสอน วิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่ง ได้จัดให้มีการประชุมนิเทศการฝึกสอน เรื่องที่ประชุมส่วนใหญ่คือ แนะนำการปฏิบัติทั่วไป และแนะนำวิธีการสอน

ก่อนออกฝึกสอนวิทยาลัยครู ๓ แห่ง เคยจัดสาขาการสอนแต่ละวิชาที่นักศึกษาจะไปฝึกสอน อีก ๓ แห่งไม่เคยจัดสาขาการสอนเลย การเลือกโรงเรียนฝึกสอนวิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่ง ถือเกณฑ์เลือกโรงเรียนที่รับนักศึกษาให้ไปฝึกสอน และโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้กับวิทยาลัย การจัดโรงเรียนฝึกสอนของวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดตามความสะดวกของนักศึกษาฝึกสอน การจัดอาจารย์ไปนิเทศการฝึกสอนส่วนใหญ่ถือตามความสะดวกของอาจารย์นิเทศก์แต่ละคน จำนวนอาจารย์นิเทศก์ดูแลนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอแล้ว เพื่อให้การฝึกสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์นิเทศก์ควรรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนไม่เกิน ๑๐ คนต่อเทอม และอาจารย์นิเทศก์ควรไปนิเทศการสอนไม่น้อยกว่า ๑๐ ครั้งต่อเทอม ระยะเวลาที่วิทยาลัยส่งนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว และเห็นว่าวิทยาลัยควรส่งนักศึกษาออกฝึกสอนทั้ง ๓ เทอม บุคคลที่วิทยาลัยมอบให้มีสิทธิในการวัดผลการฝึกสอนของวิทยาลัยครูทั้ง ๒ แห่ง คืออาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง การสอบสอนสายสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีหนึ่งครั้ง ประกอบด้วยกรรมการ คืออาจารย์นิเทศก์และครูอาจารย์พี่เลี้ยง ในเรื่องการจัดสัมมนาการฝึกสอนเพื่อประเมินผลโครงการฝึกหัดครูภายหลังการฝึกสอน วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ไม่ได้จัด สำหรับวิทยาลัยครูที่จัดสัมมนาส่วนใหญ่เป็นปัญหาการปกครองชั้น และเรื่องนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าปัญหาที่สัมมนาเหล่านี้แก้ไขได้ สำหรับนักศึกษาฝึกสอนที่เห็นว่าแก้ไขไม่ได้ ส่วนใหญ่เห็นว่าคือปัญหาอาจารย์นิเทศก์ไม่เพียงพอและทัศนคติที่ครูอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนบางคนมีต่อการฝึกสอน

ภาค ๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยเฉลี่ยเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนของ อาจารย์ในเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยง โดยแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๖ หัวข้อ คือ (๑) ด้านการสอน (๒) ด้านการวัดผล (๓) ด้านการจัดชั้นเรียนและปกครองชั้นเรียน (๔) ด้านบุคลิกภาพ (๕) ด้านความเจริญของงานทางอาชีพ

๑. ด้านการสอน จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยง ปรากฏว่าความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศก์กับครูอาจารย์พี่เลี้ยงสอดคล้องกัน ต่างก็เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่มีความสามารถในด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็น เขาช่างตนเองว่าการสอนของตนอยู่ในระดับดี

๒. ด้านการวัดผล อาจารย์ในเทศก์และครูอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นตรงกัน ต่างก็เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในด้านการวัดผลอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ แต่นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีความสามารถในด้านการวัดผล อยู่ในระดับดี

๓. ด้านการจัดชั้นเรียน และการปกครองชั้นเรียน อาจารย์ในเทศก์และครูอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเห็นสอดคล้องกัน ต่างก็เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการจัดชั้นเรียนและการปกครองชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าตนเองมีความสามารถในด้านการจัดชั้นเรียนและการปกครองชั้นเรียน อยู่ในระดับดีทุกรายการ

๔. ด้านบุคลิกภาพ ความคิดเห็นของอาจารย์ในเทศก์กับครูอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่สอดคล้องกัน มีเพียงรายการเดียว ที่เห็นต่างกันคือ ความสามารถของนักศึกษาฝึกสอนในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งอาจารย์ในเทศก์เห็นว่าอยู่ในระดับดี แต่ครูอาจารย์พี่เลี้ยงเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่ตรงกับอาจารย์ในเทศก์และครูพี่เลี้ยงมีอยู่ ๔ รายการ คือ (๑) ร่างกายแข็งแรงและอนามัยดี (๒) การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย (๓) ขารวมและจิตใจมั่นคงแจ่มใส และ (๔) การยอมรับฟังคำวิจารณ์ของคนอื่น ซึ่งทั้งอาจารย์ในเทศก์ ครูอาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เห็นพ้องกันว่า

อยู่ในระดับดี

๕. ด้านความเจริญงอกงามทางอาชีพ ความเห็นของอาจารย์นิเทศก์และครูอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่สอดคล้องกัน ต่างก็เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีอยู่เพียงรายการเดียวที่ความเห็นต่างกันคือ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งอาจารย์นิเทศก์เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูอาจารย์พี่เลี้ยงเห็นว่าอยู่ในระดับดี ส่วนนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าตนเองมีความเจริญงอกงามทางอาชีพอยู่ในระดับดีทุกรายการ

๖. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ กับนักศึกษาฝึกสอนตรงกันทุกรายการ ส่วนความเห็นของครูอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ตรงกับความเห็นของอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน มีอยู่ ๒ รายการที่เห็นต่างกัน คือความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับฝ่ายบริหาร และการร่วมมือกับครูอาจารย์พี่เลี้ยง กับโรงเรียนฝึกสอน และกับอาจารย์นิเทศก์

ภาค ๔ เปรียบเทียบความคิดเห็นโดยเฉลี่ยเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอน และครูอาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นตรงกัน และอยู่ในระดับปานกลางมีเพียง ๔ รายการ คือ (๑) การประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับโรงเรียนฝึกสอน (๒) การเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนทำการสอนอย่างอิสระ (๓) ความเอาใจใส่ของครูอาจารย์พี่เลี้ยงในการดูแลการสอนของนักศึกษาฝึกสอน และ (๔) การบริการความสะดวกทางค่านอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนฝึกสอน ส่วนด้านอื่น ๆ นอกจาก ๔ รายการนี้ บุคคลทั้ง ๓ พวกมีความเห็นไม่สอดคล้องกันเลย

อภิปรายผลของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีร้อยละ ๘๖.๘๐ ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จึงนับว่าคำตอบที่ได้รับ น่าจะเป็นตัวแทนผู้ที่ได้รับเลือกทั้งหมดได้ และในการวิจัยนี้ยังได้ผลใกล้เคียงกับการวิจัยของผู้ที่เคยวิจัยแล้วหลายท่าน คือ

ก. ผลของการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาฝึกสอนควรฝึกการพูดในที่ชุมนุมชนก่อนออกฝึกสอน ตรงกับที่ จิตรสมร ชุ่มอินทรจักร^๑ ที่พบว่าควรรีบทักษิณการพูดและการใช้เสียงก่อนออกฝึกสอน

ข. ผลของการวิจัยที่ว่า สถาบันฝึกหัดครูควรจัดหาอาจารย์พิเศษผู้การสอนของนักศึกษาให้มากขึ้น ตรงกับที่ วิริยะ เวชวิธี^๒ และนารา สุภรัตน์^๓ ที่พบว่า สถาบันฝึกหัดครูควรเพิ่มอาจารย์พิเศษผู้การฝึกสอนในสาขาต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่ออาจารย์จะได้มีเวลาพิเศษและให้คำปรึกษาแก่นิสิตฝึกสอนและอาจารย์ช่วยฝึกสอนได้เต็มที่

ค. ผลของการวิจัยที่พบว่า สถาบันฝึกหัดครูควรฝึกนักศึกษาฝึกสอนในเรื่องการวางแผนและความรับผิดชอบในการทำงาน ตลอดจนการทำงานปกครองชั้น ตรงกับที่

^๑ จิตรสมร ชุ่มอินทรจักร " ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๖ " วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๖, ๘๕ หน้า.

^๒ วิริยะ เวชวิธี " ข้อคิดเห็นของอาจารย์ช่วยฝึกสอนเกี่ยวแก่การฝึกสอนของนิสิตคณะคุรุศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๖ " วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๕, ๑๐๓ หน้า.

^๓ นารา สุภรัตน์ " ทักษิณคดีของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อนิสิตที่ทำการฝึกสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น " วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๔, ๖๕ หน้า

วิฑูรย์ บุญวานิช^๔ ที่พบว่า สถาบันฝึกหัดครูควรจัดการอบรมให้นิสิตฝึกสอนทราบถึงการทำงานปกครองชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการวางตัวให้เหมาะสมกับที่เป็นครู

ง. ผลของการวิจัยที่พบว่า สถาบันฝึกหัดครูควรหาวิธีการสอนให้ดูหลาย ๆ แบบก่อนที่นักศึกษาจะออกฝึกสอน ตรงกับที่พุจิตต์ สัตย์สังวน^๕ พบว่าสถาบันฝึกหัดครูควรมีการหาวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ แก่นิสิตก่อนออกฝึกสอน

จ. ผลของการวิจัยที่พบว่า สถาบันฝึกหัดครูควรให้โรงเรียนฝึกสอนมีส่วนร่วมในการวางโครงการฝึกสอน ตรงกันที่ ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา^๖ พบว่าสถาบันฝึกหัดกับโรงเรียนฝึกสอนควรมีการวางแผนการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนในเรื่องฝึกสอน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการ เนื่องจากมีวิทยาลัยหลายแห่งที่ส่งนักศึกษาฝึกสอนทั้ง ๓ เทอม และบางแห่งส่ง ๒ เทอม คือ เทอมกลาง และ เทอมปลาย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามในระยะ เทอมกลาง จึงมีนักศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ออกฝึกสอน และบางวิทยาลัยมีนักศึกษาฝึกสอนสายสังคมศึกษาระดับ ป.กศ. สูงที่ออกฝึกสอนจำนวนน้อยมาก ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ตอนต้น

๔. วิฑูรย์ บุญวานิช "ทัศนคติของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๖" วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๖, ๕๕ หน้า

๕. พุจิตต์ สัตย์สังวน "การสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์กับการฝึกสอน ปีการศึกษา ๒๕๐๓" วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๔, ๖๒ หน้า

๖. ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๐๔, ๑๕๓ หน้า

๒. แบบสอบถามไ้รับคืนมาจากผู้ตอบไม่ครบจำนวน
๓. ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ
๔. คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามไม่รัดกุมพอ อาจทำให้ผู้ตอบไม่เข้าใจจึงตอบคำถามไม่ตรงตามความต้องการ

ขอเสนอแนะ

จากสิ่งที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใครจะ เสนอข้อปรับปรุงแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครูดังต่อไปนี้

- ก. สถาบันฝึกหัดครู
 ๑. ควรให้นักศึกษาได้เรียนวิชาการศึกษาที่จำเป็นแก่การฝึกสอนให้ครบตามหลักสูตรก่อนออกฝึกสอน
 ๒. ควรจัดเพิ่มวิชาที่จะช่วยให้นักศึกษามีความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในเนื้อหาที่จะไปสอน
 ๓. หองสมุดและห้องโสตทัศนศึกษาควรจัดบริการสำหรับนักศึกษาฝึกสอนเป็นพิเศษ และจัดหาหนังสือที่นักศึกษาจะใช้เวลาควา เพื่อเตรียมการสอน และอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอแก่นักศึกษาฝึกสอน
 ๔. ควรจัดอาจารย์พิเศษไปดูการสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้มากขึ้น
 ๕. ควรจะให้อาจารย์พิเศษเบิกค่าพาหนะที่ใช้ในการนิเทศการสอนได้
 ๖. ไม่ควรให้อาจารย์พิเศษรับผิดชอบนักศึกษาฝึกสอนมากเกินไป จะทำให้ช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนได้ไม่เต็มที่
 ๗. ควรจัดอาจารย์พิเศษการฝึกสอนตามสายวิชาที่เรียนมา
- ข. อาจารย์พิเศษ
 ๑. ควรมีการตกลงกันระหว่างอาจารย์พิเศษด้วยกัน เกี่ยวกับการดูการสอนของนักศึกษาฝึกสอนรวมทั้งการวัดผลด้วย

๒. ควรมีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนระหว่างนิเทศการสอน เพื่อให้ได้คำแนะนำช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนที่มีปัญหา

๓. ควรลดจำนวนชั่วโมงสอนพิเศษภาคค่ำให้น้อยลงระหว่างนิเทศการสอน เพื่อจะได้ไม่เหน็ดเหนื่อยจนเกินไป

ค. โรงเรียนฝึกสอน

๑. ควรมีทัศนคติที่ดีต่อบริษัทของสถาบันฝึกหัดครู

๒. ควรมองเห็นบทบาทสำคัญของโรงเรียนในการฝึกสอน

๓. ควรวางแผนร่วมกับสถาบันฝึกหัดครูอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับบทบาทของ

โรงเรียน

๔. ควรอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนฝึกสอนแก่นักศึกษา

ฝึกสอน

๕. ควรจัดหาครูอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะดูแลช่วยเหลือแนะนำ

นักศึกษาฝึกสอน

๖. ควรจัดทำตารางสอนของนักศึกษาฝึกสอนให้มีความสมดุลในเรื่องเวลา คือ ไม่จัดชั่วโมงสอนติดกันตลอดจนไม่ได้พัก

ง. ครูอาจารย์พี่เลี้ยง

๑. ควรเอาใจใส่ในการดูแลการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

๒. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้นำทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เรียนมาทดลอง

ใช้

๓. ไม่ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาฝึกสอนรับผิดชอบมากเกินไป

๔. ควรมีความเข้าใจในการปฏิบัติตน และหน้าที่รับผิดชอบต่อนักศึกษาฝึกสอน

๕. ควรมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับงานทุกด้าน

จ. นักศึกษาฝึกสอน

๑. ควรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

๒. ควรเอาใจใส่และขยันขันแข็งต่อการสอน

๓. ควรรู้จักรักษามนุษยสัมพันธ์กับครูอาจารย์พี่เลี้ยงหรืออาจารย์ทั่ว ๆ ไป
ในโรงเรียนฝึกสอน
๔. ควรมีความสำนึกในการศึกษาคนควา เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นต่อไป

๑. นอกจากปัญหาคำถามกรณีเทคนิคศึกษาฝึกสอนแล้ว ควรมีการวิจัยปัญหาเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูคนอื่น ๆ ต่อไป
๒. ควรมีการวิจัยปัญหากรณีเทคนิคศึกษาฝึกสอนในหมวดวิชาอื่น ๆ นอกจากวิชาสังคมศึกษา
๓. ควรจะทำการวิจัยให้กว้างขวางขึ้น เช่น โครงการฝึกสอนของต่างประเทศ
๔. ควรใช้วิธีการวิจัยแบบอื่น ๆ เป็นต้นว่า การสัมภาษณ์นักศึกษาฝึกสอนหรืออาจารย์นิเทศก์หรือครูอาจารย์พี่เลี้ยง